

DESENARI CATOLIC MALLORQUI

PREUS

Artà, un any. . . 4 pts.

A fora id . . . 5 pts.

Extranger id . . . 8 pts.

Redacció i Administració
Quatre Cantons, 3
ARTA (Mallorca)

ARTA 10 Gener 1927.

DEU I PATRIA

Segona època

Any — = —

ALS LECTORS

Amics de «Llevant»: Així vos conceptuam a tots els que fins aquí heu ajudat amb la vostra subscripció a que se sostengués aquesta publicació que durant deu anys ha vista la llum en la nostra vila amb el lema hermnós de *Deu i Patria*.

Amics de «Llevant» també som noltros els qui vegent que, per causes ben comprensibles, anava a suspendre-se la seua publicació, mos hem determinats a seguir-la endavant, si be d'una manera més modesta i fins reduint son tamany, a fi d'assegurar-li, en lo possible, la seua continuació.

I al emprendre la continuació de tal obra, no volem canviar el lema de *Deu i Patria*, amb que sortí a roll-lo, ans be, procurarem amplificar-lo, intensificar-lo més i més.

El subtítol de *Catòlic* que du el nostre desenari volem que tenga tal efectivitat que verament heu sia abans que tot i per demunt tot combatent sempre amb decisió per l'ideal catòlic sense mai amagar ni dissimular tal finalitat i caràcter, i procurarem, per tant, que els escrits vagin amaratats de les nostres creences que són les dels nostres pares i les que sortosament guarda encara el nostre poble.

Com a catòlics pràctics, dedicarem també els nostros esforços a la propaganda de totes les obres que amb tal caràcter dins la nostra vila se promoguin i amb això ja se comprén, que les institucions catòliques ja existents han de tenir en noltros uns constants paladins que batallaran per tal de dar a coneixe la seua obra i per propagar la seva acció; i en aquest fi posam les nostres columnes a disposició dels seus capdevanters. I si això nos proposam en el desenrollament del primer punt del nostre lema, no perdonarem tampoc medi a favor del segon, procurant no sols que *Llevant* sia un arxiu de totes quantes notícies convengui historiar i vos puguin interessar, lectors amics, sinó que ajudarem amb totes les nostres forces al floriment moral i material de la nostra vila.

Peró convensuts com éstan de que les censures agres i burdes, no condueixen a res positiu, deixarem en redó la baixa crítica i amb tot amor treballarem perque l'acció, així municipal, com social, s'intensifiqui i floresca de cada dia més. Si be, com *Llevant* vol fer-se ressó de la sana opinió popular, admetrà en ses columnes tots els escrits o comentaris se vulguin fer sobre la actuació del nostre Ajuntament mentre venguin amb el fi d'orientar-lo dreturament i siguin expressats amb la correcció i altesa de mires que deu tenir tot bon ciutadà.

I are, tot donant la nostra més cara salutació a les digníssimes autoritats, a la disposició de les quals mos posam, i a la premsa en general, vos pregam lectors amics, mireu, com fins ara a *Llevant* com a cosa vostra. Arrol-lau-vos en torn d'ell, que no voldriem més que arribás a ser, més que obra d'uns pocs, obra de tots.

La Redacció

EL CENTENARI FRANCISCA

Alabat sia Deu, que els bons artanencs han sabut i volgut correspondre a la nostra invitació. Hem comensat bé. Les conferències preparatòries de les festes centenàries són un éxit; mes, ara, és necessari continuar i acabar d'una manera digna perque, no els qui comensen, sino els qui acaben i arriben gloriosament fins a la fi son als qui mereixen la lloansa complida. Les dues primeres conferències de propaganda franciscana han entusiasmat el poble, i si aquest entusiasme no s'apaga sino, al revés, creix i augmenta, podem esperar fiadament que les festes centenàries, de dia 20 a 23 de gener, serán lo que cal que sien.

An el poble d'Artà li toca fer quelcom d'extraordinari. Així com fou molt notable el nombre d'artanencs que acudiren a la romeria de Lluchmajor, amb la qual inaugurarem l'Any Franciscà, així també aquestes festes centenàries que, ara, celebrarem a casa nostra haurien d'esser d'una magnificència extraordinària.

El temps que s'es esculit per la commemoració del VII centenari de la mort de St. Francesc ja no podia esser millor. Si a Deu plau, encara no haurán passados les calmes de gener.

Durant aquestes calmes s'obri el cel de bat a bat sense cap nigul que l'enmascari, les montanyes coronades de llum se treuen la gorra blanca que se posaren pel desembre, les aigües que eren fermades amb grillons de gel se proven altra volta a corre i a cantar en noble competència, s'aixuga el fang dels carrés i el sol rós i amorós fa somriure totes les coses. Durant aquesta enterrupció del hivern és el temps millor per celebrar les festes, abans de que s'entregui el febrer curt pitjor que ture, com diven a Mallorca. Ara la gent no va gaire apressada, ara es el bon temps i tot convida.

Bons artanencs! seguiu anant a les conferències de propaganda franciscana, no falteu an el triu que comensarà dia 20, diada de Sant Sebastià, i donau si poreu, qualche almoïna per les despeses d'aquestes festes. Lo que fassiu per honrar degudament el Patriarca de l'Humbría per «aquell qui fou un altre Jesucrist», no será perdut. ho cobrau centuplicat, St. Francesc com tots els demés Sants, és agrait i queda sempre bé amb els seus devots.

La 1.ª conferència

Estam en plena festa franciscana; és més, podem casi dir que'l mes de gener haurá estat aquí dedicat tot a St. Francesc en commemoració del centenari de la seua mort, perque cada dia festiu haurem tenguda ocasió de tastar un glopet de la melveïa franciscana qu'han vengut a abocar-nos els esperits selectes, que'n s'ardengrands depòsits. Pel dia 2 estava anunciada la conferència de D. Jaume Puig, i no poguent venir ell ocupá el seu lloc el Prior dels P. P. Caputxins de Palma Rt P. Dionís de St. Llorens.

L'acte tengué lloc en la sala de les Obreres de St. Josep a les 7 i mitja del vespre. Per cert, un vespre de pluja fina fredor, de gel i amb els carrers plens de fang, que sols convidava a seurer-se devora el foc o anar sen al llit. No obstant s'hi reuniren més de 150 persones a les quals després de cantar el chor de St. Elisabet l'himne franciscà *Oh Sant dulcíssim*, el Rt. P. R. Ginard feu la presentació del conferenciant. Comensá amb la salutació de St. Francesc, *Pau i Be* i tot seguit digué l'objecte de les conferències i el perquè de les festes Artá, vila essencialment franciscana, aont el Xerafi d'Assís es casolá, are qu'en tot el mon bull el franciscanisme ha via de respondre també i ajuntarse al chor universal. Diu qu'el conferenciant ha acceptat, al retreure l'altre, amb lo qual no hi perdrán res els oients, que poden estar contents per haver estat un germá en Sant Francesc el qui haurá inaugurada la serie de conferències.

S'alsa el M. R. P. Dionís qui amb to humil diu el perque ha acceptat ocupar aquests lloc sense preparació per fer un parlament que no vol calificar de conferencia sino de sensilla conversa per estudiar a St. Francesc baix del caire del sublim pobrissó de Crist i per tant perfecte imitador d'aquest.

El desig de riqueses es estat sempre una de les concupiscències del cor humá i un desig desordenat que s'ha fet més intens després de la Guerra Europea.

La riquesa sempre es estat patrimoni dels pocs. Els Estats Units, país de riqueses fabulosas és també el país de més pobres. D'aquests sempre n'hi haurá.

Descriu l'estat dels pobres abans de Jesucrist i el despreci amb que eren mirats. Ve Aquell en el mon pobre, i viu pobre i entre pobres i mor a la Creu sols acompanyat de Madona la Pobresa que viuda, troba més tart a Francesc d'Assís, que's desposa amb ella. Conta molts de passatges de la seva vida i descriu el quadre Giotto de representant el seu desposori i recomana l'amor als pobres que representen a Jesucrist, per esser bons fills del St. Patriarca, imitadors de la seva més gran virtut. Acaba recitant una bella

poesia, que en un dels darrers Jocs Florals de Barcelona fou premiada.

Se tribuen d'onze grans apudiments. L'acte acaba amb el cant de j'altre himne franciscà *El foc de l'amor diví*.

—NOTA—

La ressenya de les demés conferències anirà an el n.º qui ve.

Excursió arqueològica

Aquests dies passats han estat a Artá Mr. Wilfred J. Hemp, Inspector Nacional de Monuments antics de Gal·les, (Inglaterra) i Tr. O. G. S. Grauford, *Archeology Officer*, també d'Inglaterra. Tots dos persones competents en l'arqueologia prehistòrica.

El seu objecte era visitar, els llocs més notables en vestigis d'èpoques primitives de la nostra vila. Per aixó anaren a veure els Talayots de les Païses, dels Pujols de S' Anna i de la Canova, les coves de la Cova, de Sa Colònia i Son Mari, i les navetes dels Pujols. Tots aquests llocs les interessaren molt i en ells hi veyen senyals de les civilitzacions que han passades: sobre tot a Son Mari aon D. Antoni Blanes les pogué mostrar objectes de gran valor arqueològic, recollits allà mateix.

Les cridá molt l'atenció el Talayot de les Païses, per la seua construcció i disposició especial i per lo complets que encarese conserven tots els seus fonaments, de manera que trobaren justificada la fama mundial que fou reconeguda.

Molts d'altres llocs haguessen pogut visitar de gran importancia arqueològica ja que la nostra comarca de Llevant está tota poblada de monuments megalítics i prehistòrics que ofereixen copiosa font d'estudi a l'investigació.

De cada dia creix la curiositat i l'interés per l'examen d'aquels monuments primitius. Dins ells s'hi recullen notícies de la gent que fa, més o manco, uns 3,000 anys los construïren i los habitaren bona estona.

Respectem-los, idó, i reculliguem els restes de ceràmica (olletes, pitxers, ànfores, tests etc.) de metal o de pedra que en ells s'hi troben; i amb l'essor de tots arribarem a formar una col·lecció que cridaria l'atenció dels intel·ligents i tendriem una mina riquíssima per l'estudi dels primitius pobladors de la nostra vila i comarca.

NOTICIARI

DE LA REGIO *

—S'assegura que dins aquest mes seran repatriats els soldats de Balears que anaren a Africa amb les Companyies dels batallons de Mallorca i Menorca.

—Dia 25 de Gener començaran els examens d'alumnes a qui les falti una o dues assignatures per acabar sa carrera o grau.

—Dia 2 de gener a Palma s'han celebrats actes solemnisssims de culte i homenatge a Sant Lluís Gonzaga pel segon centenari de sa canonització en el qual hi prengueren part uns 3000 joves, fent una gran manifestació i una assemblea Mariana. Reinà gran entusiasme.

—Dia 3 se dona un convit a l'el·lecció del poeta i notable crític d'Art En Miquel Ferrà en motiu de la publicació del seu llibre de poesies *A mig Camí* i per esser dels primers i més entusiastes defensors de lo més característic de Mallorca, així en Art, com de la fisonomia natural de la nostra illa. En ell s'hi congrega una companyoria la més selecte. En J. Pons l'homenetjat feren dos bells

parlaments.

—Dia 4 se reb la nova d'aver estat designat per Bisbe de Vich el M.R. P. Juan Perelló, natural de Sta Maria, Superior Generals dels Missioners dels Sagrats Cors. Té 56 anys. La notícia es rebuda per tot hom amb sorpresa, i gran complacència.

—Es viaticat en el Convent de St. Francesc de Palma el qui fou fins fa poc superior del convent d'Artá M. R. P. Miquel Llompà t, T. O. Rt an a qui Deu assistesca per la part que més convenga.

—El grippe s'exten moltíssim per la Ciutat i viles de Mallorca. Aquets dies passats se deia que dins Pádna heu havia uns deu mil atacats. Venturosament no fa els estragos de l'altre vegada, però sempre n'hi cau qualcún.

EL NADAL DELS POBRES

L'associació d'Obreres de St. Josep el dissapte de Nadal feu un repartiment de robes i menjua an els pobres de qui se cuida, perquè poguessen passar bones festes.

Ajuntaren a les seves llimosnes, la de una bona persona que feu un generós donatiu, tot amagant son nom, i el Caixaó de St. Antoni de Pádna repartint-se en total 300'85 pts. amb roba arrós, pá, carn i ensaimades. N'ó cal dir com els pobres beneficiats beneirien la generositat dels donants i la caritat de les Obreres, com a Deu guiador i inspirador de tals bones obres.

Artanencs a tora

Diumenge dia 2 en el Convent de Sta Teresa de Palma va fer els vots solemnes Sor Teresa de Jesús, en el mon Sta Maria Josepa Massanet Sampol filla del nostre amic el Notari D. Francesc de Paula Rebi la professora i sa distingida família la més complida enhorabona.

—Procedent de Waco (Texas) acaba de arribar a Mallorca el Rt. P. Fra Gabriel Tous T.O.R. La seua mare, natural d'Artá i resident a Palma se troba de bastanta gravetat. Celebram la seva venguda, tant com sentim qu'haja trobada sa mare en semblant estat, desitjant que Deu li doni millora, si convé.

—També ha veugut a Mallorca el capellà de tropa i paísá nostre Dr. D. Francesc Sureda Blanes, el qual ha donada una conferència en el Palau dels Marquesos de can Ferrandell, amb ocasió d'un acte cultural celebrat pel *Real Patronat del Soldat* espanyol.

--El Rt P. Fr. Diego de Aymerich, Mercedari, en la conferència que doná en el Museu Diocesá de Palma, contá la vida del M. Rt P. Fra Rafel Tous natural de la nostra vila que nasqué l'any 1776 i morí en fama de santedat,

De Son Servera

Dia 2 del corrent anaren a Palma uns quants joves d'aquest poble avont se reuniren amb als dels altres pobles, en les festes i manifestació que se feren amb motiu del centenari de la canonització de St. Lluís.

També anaren a fer un passeig a n'es Castell de Bellver

que les agradà fer i al cap vespre an el Principal a veure la funció que daren a posta pels joves marjans. Tots tornaren molt contents de haver fet a aquesta volta i tots esperen prest erne un altra de millor perquè da'án la volta a Mallorca.

Dia 16 del corrent se farà en aquest poble se representació dels Reis Magos. Convidam de deveras a tots els què vulgan assistir-hi.

L'amo en Miquel Vives (a) Cupa va a comensar la obra per la construcció d'un teatre en el carrè del General Borbón Enhorabona i que la sort les vésis amiga.

DESGRACIES L'amo en Juan Llabrés anava per la carretera de Ca S'Hereu. La bisbia tengué per i girà el carro i el va encloure quedant com a mort, les ferides foren molt graves. El dugueren a caseva i fou assistit per Sr. Servera Sentim molt el sufrent de aquest amo i Deu li ajudi per la part que més convenga.

Corresponsal

De CANOSTRA

ESTAT SANITARI

També és arribada aquí l'epidèmia de costipats griposos que és avui tant general. Son molts els qui jeuen i valga que no sol durar més que un parey de dies, lo que vol dir qu'es de caràcter benigne.

MALALT

Hei està moltet mestre Demia Nyeco de davant Can Sard de un mal an es colli Deu li assisteoca

--També hi està la madona Pusseta de ca l'amo'n Tià Sua. Deu les assistesca.

NAIXEMENTS

La familia del nostre Batle D Josep Sureda Blanes s'ha vista aumentada amb una nineta que vengué al mon, dia 7 del corrent Sia enhorabona.

OBSEQUI

El Director de la Companyia de Ferrocarrils D. Rafel Blanes Tolosa há tenguda l'amabilitat d'obsequiarnos amb dos exemplars dels nous Itineraris dels trens que regueixen desde primer de gener. Li quedam agrats.

DEL TEMPS

Després d'uns quants dies de calma, en que semblaven haver arribades les de gener, dia 8 a vespre ploqué i després se posà de vent grec fort ferm que bufà tot el dia 9 calmant-se un poc al horabaixa; pero reprengué més tart amb una ventada ieresta, que se calmà a la dematinada.

ELS REIS

--Dia 6 de capvespre a la Plassetta del Convent, s'hi representà el tant popular drama «Els Reis» Feia un bon dia, i s'hi congregà una gran gentada, tot era ple i agraderen ferm. Feia de Rei Herodes En Barraca Berber del carrer de Antoni Blanes, el qual té moltes condicions bones. El vespre les feren també en el Teatre Principal amb una bona entrada.

CLASES

Totes les escoles han obertes novament les classes, després de les vacances de Nadal.

MORT

Dia 5 a mig dia Mestte Gabriel Moyá (a) Tasá del carrer de la qual feia dos dies no se trebava be, s'agravà de tal manera que una fleuma el va esconyà i morí casi repentinament tenguent sols temps de rebre l'Extrema Unció. Rebi sa familia e nostro més sentit condol.

MOVIMENT DE POBLACIO RESUM DEL ANY 1926

Matrimonis 35

Naixements; Nins 71-nines 54
Total 125.

Morts grans—homos 24, dones 30—54

Morts petits; Nins 3, Nines 4
Total 7.

Total morts 61.

Aument durant l'any 64

LECCIONES

DE

INGLES

TENEDURIA DE LIBROS

Y

Cálculo mercantil

CON SUJECCION A LOS TEXTOS ADOPTADOS
LA ESCUELA OFICIAL DE COMERCIO
INFORMES EN ESTA ADMINISTRACION